

tatem naturaliter ad se ipsum allicit, teste S. Maximo, *Charit. c. v, n. 32.*

Quintum, moralem quandam impossibilitatem sentire, et dicere posse cum S. Paulo: Certus sum, quia neque mors, neque vita etc. neque alia creatura poterit nos separare a charitate Dei. *Rom. VII, 38.*

CONCEPTUS PRÆDICABILES.

Ex occasione thematis: « Fines peccatorum circumplexi sunt me. » *Ps. cxviii, 61.*

Potest consuetudo Dallæ, peccator Samsoni comparari, et per historiam illius narrationem ostendi, quomodo peccator per eam ab initio funibus Consuetudinis constringatur, dein tradatur inimicis, seu demonibus, tum ab his excecetur, et in molendino malitiae circumagatur ab uno peccato in aliud deductus, sicut gaudium inimicis fiat.

Ex occasione thematis: « Funiculus triplex difficile rumpitur. » *Eccles. iv, 12.*

Potest consuetudo funiculo tali comparari, propter actus frequentatos, simulque ostendi, quam merito detestandum sit, sive demonem, qui per eum nos captivos tenet, sive periculum damnationis æternæ, ad quam ea captivitas tendit; sive difficultatem solutionis consideremus. Quia tamen nihil impossibile est apud Deum, excitentur auditores ad auxilium a cælo petendum, gladiumque generosæ resolutionis in manus sumendum, funiculumque hunc ad modum Alexandri, nodum Gordium solventis, reseccandum.

Ex occasione thematis: « Tu venis ad me cum gladio et hasta et clypeo, ego autem venio ad te in nomine Domini exercituum. » *I. REG. xviii, 43.*

Poterit consuetudo Goliatho comparari, et ostendi, quam grandis et difficilis superatu peccatori videatur! Possit tamen superari, si in nomine et auxilio Dei speret, et per fundam generosæ resolutionis aliquot lapides contrariorum actuum in eum conjiciat. Quem in finem narrari poterit historia de adolescente, cui gigas terribilis apparuit, quem, cum fugere vellet, ab Angelo adstante aggredi potius jussus, mox, ubi eum invasit, secundante Angelo feliciter superavit.

Ex occasione thematis: « Lazare, veni foras! » *JOAN. xi, 43.*

Potest consuetudinarius peccator Lazaro comparari. Et 1. dici, quod vere sit mortuus quoad animam. 2. Quod lapis consuetudinis

sit impositus sepulchro. 3. Quod quadridua, nus sit propter perseverantiam in peccato ideoque jam foetere coram Deo et Angelis incipiat. 4. Quod non nisi a Christo excitari possit per gratiam, ita tamen ut ipse etiam veniat foras, et sepulchrum mala vitæ et occasionum, remoto saxo consuetudinis, relinquat. Vide de hac materia fusius Henricum Engelgr. in *Dom. 3. Quadrages.*

MISCELLANEA.

QUALITAS.

*Fac tibi consueat. Nil consue adine majus,
Quam tu, dum capias, tædta nulla fuge.*
OVID. ART. 2.

*Gulfo cavat lapitem, consumitur annulus usus,
Et territur presa vomer aduncus humo.*
OVID. L. IV, de Pont. el. 1.

Polyænus dicebat, initium capere exiguum consuetudinem, neglectam autem vires maximas sumere. *MAX. de Consuet.*

Vulpes, cum nunquam leonem vidisset, et ei primo occurrisset, ita fertur exterrita, ut pene mortua conciderit. Eundem iterum conspicata, extimuit quidem, sed non ut prius. Tertio autem occurrentem usque adeo non timuit, ut etiam accedere, et colloqui auderet. *LANG. in Polyant.*

Recte Poeta Ovidius cecinit:

*Principis obsta. Sero medicina paratur,
Dum mala per longas invaluere moras.*
OVID. 1. Remed.

Et alibi:

Ars fit, ut a teneris crimina condiscitur annis.
IDEM.

Habet hoc infelix consuetudo peccandi, inquit Emyssenus, ut, quanto amplius quis peccaverit, tanto minus se peccasse intelligat. *EMISS. apud. Engely. p. 2, Dom. 3. Quad.*

DAMNUM. — Desinit remedio esse locus, quæ fuerint vitia, mores fiunt. *PLIN. l. xxv. c. ii.*

Consuetudo novis Principum tributis similis est, quæ urgente necessitate imponuntur, sed postea etiam cessante ea, continuantur. *GRANAT. in Loc. Com. f. 796.*

AXIOMATA.

Quo semel est imbuta recens, servabit odorem
Testæ diu.
HORAT. l. II, epist. 2.

Qui non assuescit virtuti, dum juvenescit,
a vitis nescit discedere, quando senescit.
MAX. in. s. de S. Joan. Baptis.

Nemo repente fuit turpissimus.
Juv. Satyr. ii.

Gravissimum est imperium consuetudinis.
SEX. in Pron.

Non erit illusor, qui sic facit, ut tenet
usus.

Cui puer assuescit, major dimittere nescit.
Floridg.

AUCTORES.

Joannes Buseus, in *Panario.*
Ludovicus Granatensis, in *Locis Communibus* f. 795.

Joannes Langius, in *Polyanthæa*. V. eod.
Joannes Major, in *speculo Exemplorum*. V. eodem.

Henricus Engelgr. p. II. *Lucis Evang.*
Dom. III. Quad.

Thomas Stapletonus, tex. 5. in *Domin.*
Sexag. et text. II. *Dom. XI. Post Pent.* et
text. 7. *Dom. xxv. post. Pent.*

CONTRITIO.

QUOAD ESSENTIAM.

DEFINITIO. — Est animi dolor ac detestatio de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero. *CONCIT. TRIB. sess. 14.*

Pro cuius intelligentia S. Thomas Villan. notat, quod duplex est dolor: Quidam, qui est actus voluntatis, et ille est odium et displicentia, et detestatio, et abominatio peccati, nolle peccasse, et iste actus est liber et in nostra potestate. Alius est dolor sensitivus, qui est passio et tristitia quædam in sensualitate, quæ aliquando prorumpit in lacrymas. Primus dolor est contritio, non secundus, sed est effectus contritionis. Nam ex displicentia et odio peccati commissi nascitur insensibiliter illa tristitia, et non est sic in nostra potestate. Nam quidam sunt

duriore ad lacrymas, alii teneriores, ut mulieres. Rationem autem, cur Deus dolori huic non in sensu, sed in voluntate locum assignavit, dat sequentem, quia nimirum tantum bonum et tam magnum commodum peccatorum debuit esse liberum, et in nostra potestate cum Dei gratia. S. THOM. VILLAN. *Conc. in Dom. Pass.*

DIVISIO. — Dividitur in imperfectam, et perfectam. Illa est, quæ ex motivo supernaturali spei vel timoris elicitur, et hæc *Attritio* vocatur, de qua Ricardus de Media-villa sic loquitur: Conteritur cor duplici mola; prima divine spei, secunda timoris Dei. Hæc due mola, duo sunt pedes, quos posuit Angelus super mare et super terram. Quid per Angelum, nisi angelica contritionis gratia, a Deo per Angelum missa, qui pedem providentiæ seu voluntatis Dei, ponit super mare mentis amaricate, ne de justitia Dei desperet; et sinistrum super terram mundialis et criminose mentis, ne de misericordia Dei præsumat; quasi calcando mare mentis contritæ dextro pede, illud Psalmi dicat: *Spera in Deo*; et sinistro calcando terram, ne præsumat, addat: *Et fac bonitatem!* Horum enim duorum alterum sine altero ad ruinam, non ad salutem est. Perfecta contritio est actus voluntarius conjunctus cum summo dolore de peccatis, elicitus ob amorem Dei super omnia dilecti, cum spe veniæ, et firmo proposito confitendi peccata commissa, nova non perpetrandi, ac poenitentiam adimplendi, et hæc speciali nomine *Contritio* appellatur, de qua potissimum hoc loco sermo erit. *RICHARD. in IV dist. xxq. 1.*

Hujus porro Contritionis eliciendæ triplex modus est, juxta Philippum Hartunek, et alios. Primus est, si doleas de peccatis ex motivo divinarum perfectionum; vel omnium simul, vel unius in particulari, ut si dicas: Amo te, Deus meus, super omnia propter id ipsum, quod es; quia infinite bonus es (infinite pulchre, sapiens, justus, perfectus, benignus, immensus, æternus, omnipotens) et quia sic amo te, detestor ex animo, abominor annuloque, quantum in me est, omnia peccata, quæ ego vilissimus contra te, supremum Dominum et Deum meum, commisi, ideo præcise, quia te offendant, tibi que displicent, et propono firmiter non amplius in posterum peccare. Secundus modus est, si doleas ex motivo beneficiorum, quæ amabilis Deus ex infinito et gratuito amore tibi conferre plura in æter-

num desiderat; ut si dicas: Domine Deus meus, amasti me ab eterno, in tempore creasti me, et cum reus mortis æternæ essem, redemisti me innumeris beneficiis ex puro amore afficisti me, et plura ac majora conferre cupis Ah! doleo, quod te, tantum meum benefactorem offenderim, idque ideo præcise, quia peccatum tibi displicet, et, tu qui infinite bonus es, omni amore et honore es dignissimus. Doleo et offero tibi propositum, nunquam te amplius offendendi. Tertius est, si ex motivo omnium et singulorum, quæ incarnatus Deus pro te egit, dixit, tulitque doleas; ut si dicas: Fili Dei, ita me amasti, ut pro me homo factus sis; ex amore tui doleo quod te offenderim, propono emendationem vite. Ita me amasti, ut pro me in stabulo natus, circumcisus, etc. Domine Jesu, ita me amasti, ut primo momento, quo conceptus es in utero Matris tuæ, posueris totam Patris tui æterni legem in medio cordis tui, et ad eam adimplendam te obtuleris, ut ego salvus essem, ego te toto corde redamo, ob hanc tuam dilectionem, toto corde doleo, quod te Deum meum Salvatorem unquam peccato offenderim. Offer hanc tuam obedientiam æterno Patri pro me, ut condonet mihi peccata mea. O Pater æternæ, respice in faciem Filii tui dilecti Jesu Christi, et miserere, ah! miserere mei! PHILIPP. HARTUNCK. in *Dom. Palm. Conc. civ. n. 8.*

EX S. SCRIPTURA.

QUALITAS. — Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ. ISAIE c. XXXVII.

Convertimini ad me in fletu, et planctu, et scindite corda vestra. JOEL. cap. II.

Postquam convertisti me, egi penitentiam, confusus sum, et erubui. JER. c. XXXI.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus; cor contritum et humilium, Deus, non despicies. PS. I.

Cui comparabo te, vel cui assimilabo te, Filia Jerusalem? Cui exæquo te, et consolabor te, Virgo filia Sion? Magna enim valuit mare contritio tua, quis medebitur tui? TRIN. c. II.

UTILITAS. — Sanabo contritiones eorum, diligam eos, quia aversus est furor meus ab eis. OSEE. c. XIV.

Descendit hic justificatus in domum suam ab illo. LUC. XVIII.

EX SS. PATRIBUS ET DOCTORIBUS.

QUALITAS. — Tanta est penitentia tua, quanta est contritio tua, quanta est devotio tua; contritio pro malo quod fecisti, devotio pro bono recuperando, quod amisisti. HUG. VICT. *ap. Mansi*, disc. XIII.

Dolor cordis triplex, acer, acrior, acerrimus. Acer quia Creatorem offendisti, cuius legem cum cælestia, terrestria conservent, in tanta Republica Dei, tu solus peregrinus es, Imperatoria Majestatis dexteram contemnens. Acrior, quia cum Creatore Patrem etiam ad iram provocasti; qui tibi ministrat siderum cursus, et fructum ubertatem. Acerrimus, qui pertranseat animam, quod beneficium contempseris ejus, qui dolorem crucis sustinuit, ne dolorem amplius sustineres inferni. Ib. n. 8.

Contritionis principalia sunt: Timor et Amor. S. GREG. I. III. *Dial.*

Alia est contritio quæ per amorem nascitur, alia quæ per timorem, quia aliud est supplicia fugere, aliud præmia desiderare. Id. lib. VIII.

NECESSITAS. — Tribulatio spiritus linguam commovet; ut reatum pravi operis vis confessionis impugnet; nam qui mala quidem, quæ perpetravit, insinuat, sed flere, quæ insinuaverit, recusat, quasi subducta veste vulnus detegit, sed torpente mente medicamentum vulneri non apponit.

UTILITAS. — Contritio apostema pungit, confessio aperit et saniem emittit, satisfactio cataplasmata apponit; per hanc igitur punctationem conteritur cor humanum, et tunc peccati delectatio totaliter effunditur. S. BERN. SEN. tom. V. s. XII. a. 1.

Tanto amplius peccati rubigo consumitur, quanto peccatoris cor magno charitatis igne concrematur. S. GREG. hom. XXXIII.

Contritio expellit peccatum de anima. In peccatum autem tria sunt mala: Macula, offensa, reatus. Per peccatum anima sordidatur, Deus irritatur; debitum æternæ mortis meretur; in contritione autem contra maculam est expiatio, contra offensam est propitiatio, contra reatum afflictio. S. BONAV. 2. in *Dom. in. oct. Ep.*

Absolvi vis? Ama. Charitas (quæ est virtualis contritio) cooperit multitudinem peccatorum. Negationis crimine quid pejus? Et tamen Petrus amore solo valuit hoc delere,

probante Domino, cum dicit: «Petre, amas me?» S. CHRYSOLOGUS, s. XCIV.

Contritio est unguentum, sua fragrantia totam domum Ecclesiæ replens. BERN. *sup. Cantic. serm. x.*

Quo verius culpa fletur, eo altius cognitio veritatis attingitur. GREG. lib. XXVII. *Mor.*

Dominus nescit deserere quem contrito corde senserit supplicare. CASSIOD. *sup. Ps.*

Pungeris bene si compungeris. BERNARD. *sup. Cant.*

FACILITAS. — Facile est ex parte nostra contritionem habere, quia ex libera voluntate procedit, quæ voluntate quilibet libere uti potest. S. BERN. SEN. tom. I. s. 42. a. 2.

O magnam et potentissimam medicinam, et quæ ad manum sit, neque opus sit, eam exterius perquirere, sed in pectoris officina redundet, si eam quæramus ibi; et ratio hujus est, quia peccatum in ratione superiore est, et in consensu voluntatis consistit, nam non consentiente voluntate non potest esse peccatum, oportet ergo, ut ibi quaeratur peccati satisfactio, ubi fuit culpa. Voluntas, quæ peccavit, ipsa satisfaciatur. In quo autem alio potest voluntas satisfacere Deo, nisi ut doleat de illo, in quo male delectata est, et bene detestatur, quod male complacuit. S. TH. VILLAN. in *Dom. Pas.*

Intus habeo victimam, quam immolem; intus habeo thus, quod imponam; intus habeo sacrificium, quod flectam Deum meum: «Sacrificium Deo spiritus contribulatus.» S. AUG. in *Ps. xli.*

Tanta Domini misericordia est, ut stupa aliqua sive linum in immenso igne positum non tam cito incendi possit quam ipse peccatori vere dolenti peccata omnia condonare paratus est. TAULER. *op. Bloss. in Consol. pusil.*

Nunquam ulla quamlibet fidelissima mater proprio filio suo, quem sub corde suo gestaverit, tam desideranter ac libenter in mediis flammis jaenti manum porrigeret adjutricem, sicut Deus homini contrito, etiam possibile foret, eum omnia totius mundi peccata, vel millenis vicibus quotidie perpetrare. S. HENR. SUSO. lb.

EXEMPLA SACRA.

QUALITAS. — Mimus quidam erat in Tharso Ciliciæ, nomine Babylas. Erant autem illi duæ conebine; nomen uni Cometa, no-

men alteri Nicosa. Vivebat autem luxuriose, agens omnia, quæ illi demon suggerisset. Die vero quadam ingressus Ecclesiam audit per dispensationem Dei sanctum Evangelium legi. Erat autem ista lectio: Penitentiam agite, appropinquate enim Regnum cælorum. Compunctusque cepit cum lacrymis horrere, ac se miserum dicere pro his, quæ peccaverat. Confestim igitur egressus extra Ecclesiam vocavit duas amicas suas, dixitque illis: Scitis, quomodo vobiscum luxuriose vixerim, utque nunquam alteram plus, quam alteram dilexerim. Itaque vestra sunt omnia, quæcumque ego acquisivi. Accipite ea, et dividite inter vos. Ego enim ex nunc abrenuntio sæculo, et efflicor monachus. Illæ autem ex uno responderunt ei cum lacrymis: Ad luxuriam, et animarum nostrarum interitum communicavimus tibi; nunc vero, quando hoc Deo placitum opus facere vis, dimittis nos, et id solus facis; profecto non ita erit, sed etiam in bono communicabimus tibi. Atque ita mimus quidem inclusit se in una turrim civitatis; illæ vero venditis omnibus suis erotisque pauperibus, accipientes et ipsæ religiosum habitum fecerunt sibi prope turrim cellulam, et seipsas pariter incluserunt. Hunc et ego vidi, et ab eo valde edificatus sum; est enim vir valde humilis, et clemens, atque misericors. SOPHRON. in *Prat. Spir. c. xxxii.*

Philippus, Comes Namurcensis, filius Balduini Comitis Flandriæ, antequam moretur, tantam ei Dominus contulit in infirmitate contritionem, quanta non fuerit visa nostro tempore in aliquo. Quatuor Abbatiis nostri Ordinis solebat sæpe confiteri, et cum tanto lacrymarum imbri, ut omnes ad lacrymas provocaret. Nec ista ei sufficiebant, quin laqueum collo suo injiceret, rozaeretque Confessarios suos, ut se traherent in plateam dicens: Sicut canis vixi, dignum est ut moriar sicut canis. Filias fratris sui Balduini Comitis, qui factus fuerat Rex Græciæ, tradiderat Regi Franciæ, cuius filiam duxerat uxorem. Quidam dicebant, quod eas vendidisset, de quo facto plurimum dolebat. Deportari se jussit in pauperimam domum suæ civitatis, in qua pauper spiritu migravit ad Dominum. Volens autem prius Dominum tantam ejus remunerari contritionem, miraculis eum glorificare dignatus est, tanquam dilectum Confessorem. Sepultus est in Ecclesia S. Albani Martyris, in qua ipse instituerat Collegium Canoniorum, sed suis

reditibus justa stipendia adhuc sanus ordinans. Tantis usque hodie signis coruscet, ut de remotis regionibus infirmi ad ejus tambam confluerint, sanitatem recepturi, ipsamque terram circa sepulchrum effodientes secum pro benedictione deportarent. Natura sat mansuetus erat et humilis, tamen gratia miraculorum extrema ejus contritio, quæ maxima fuit, potius ascribenda est, quam pristina conversationi. CESAR. I. III, *Mir.* c. XVIII.

NECESSITAS. — Parisiis in Ecclesia S. Dei Genitricis Canonice obiit, qui multa habens stipendia delicatissime vixerat, et quia ex deliciis maxime, et de his, quæ ad gulam pertinent, libido nascitur, nata nutritur, et quotidianis ejus incitamentis augmentatur, idem juvenis valde tunicam carnis suæ maculavit, et tam illo, quam aliis suis peccatis, iram Dei in se provocavit. Tandem per infirmitatem tactus timore mortis Confessionem fecit, peccata deflevit, et emendationem promisit, Viaticum accepit, inunctus est, et hominem deposuit; cujus corpus, ut pole viri nobilis divitibus cum magna pompa secularis gloriæ tumulatum est; et erat in illa die tanta serenitas, ut ipse aer ejus obsequiis famulari videretur. Dixerunt homines ad invicem: Multa bona prestavit Deus homini isti, nihil enim ei defuit horum, quæ homo Christianus habere debuit; Dominicus Sacramentis munitus est, cum magna gloria sepultus est. Sed homo videt in facie, Deus autem intuetur cor. Post paucos dies cuidam sibi valde familiari apparens, dicebat se esse damnatum. Cumque miraretur ille, et expavesceret, penitentiam ejus et confessionem, sacram etiam Communionem, et inunctionem commemorans, respondit defunctus: Unum bonum mihi defuit, sine quo nullum horum, quæ enumerata sunt, mihi prodesse potuit. Quid est illud? inquit. Respondit mortuus: Vera contritio. Licet enim Deo promiserim consilio Confessoris continentiam, sive alia, quæ salutis sunt, tamen dicebat mihi conscientia, quia si convalesceris, observare non poteris. Et quia cor magis declinabat ad transgressionem, quam ad voti observationem, nullius peccati merui remissionem. Deus requirit fixum propositum ponendi. CESAR. I. II, c. XXI.

UTILITAS. — Fuit quidam homo in quadam famosa civitate, qui predicationi verbi Dei nullo tempore voluit interesse. Quadam autem die contigit, quod quidam fa-

mosus Prædicator in illa civitate prædicaret, et cum magna populi multitudine conflueret, ille ab aliis tractus quasi invitatus ad sermonem venit. Quem venientem intuens Prædicator vidit diabolum retrahentem eum cum catena; cujus circuli ex peccatis singulis tangebantur, et intuens circulos, cum in singulis peccata singula cognovisset, de peccatis egregie prædicavit, et quomodo propter peccatum habet diabolus in homine dominium in tantum, quod non permittit eum facere bonum, nec audire Dei verbum. Salomon inquit: *Iniquitates suorum capiunt impium, et funibus peccatorum suorum constringitur peccator.* Tunc ille universa peccata, de quibus ille prædicaverat, veraciter in se recognoscens, cum postea audisset ab eo, omni vere penitenti, quantumcumque peccatori, veniam a Domino repromitti, contritus valde cepit flere amarissime. Tunc Prædicator vidit unam lacrymam ab oculis ejus cadere super catenam, quæ lacryma catenam dirupit. *Spec. Ec. v. Eodem, ex 1.*

In civitate quadam Brabantia, prout in Teutonica quodam libro scriptum inveni, adolescens quidam erat honestis natus parentibus; sed is, ut plerumque contingit, parentelam suam luxuria, furis, ebrietas, litibus, aliisque vitiiis defedebat, taliter se in omnibus agebat, ut etiam homines sanguinis sui, imo et ipsi parentes sui, vel rotandum eum, vel confusibilis patibuli trabe in generis totius sui dedecus suspendendum timerent. Quapropter satius arbitrans, ut nullo sciente vel admodum paucis, improbitatis suæ penas exsolveret, quam totam progeniem macularet. Captum igitur occulte judici tradiderunt: Sume, inquit, o judex, hunc filium perditionis improbitatis auctorem, fornicarium, ignavam, furem taxillis assuetum, et temulentia deditum, et clam aquis injectum merge. Melius est enim, ut clandestine, amicis tantum scientibus, pereat, quam ut mundo præsentem, sciente atque intente, aut rotetur, aut pendeat. Judex impietatis ejus famæ non ignarus, cum ligatum manibus et pedibus in sacrum submergendum mitteret, prostratus in terram, ait: Dimitte mihi pro Domino, quod te, justitia agente (nam sceleribus mortem meruisti) submergam. Compatior enim, et Domino Regem, ad acerbos tuos eventus contritor. Adolescens vero, etsi carneret se mortis imperia evadere non posse, parentibus suis, cognatis et proprio sanguine contra

se vehementer appellantis, obstinato animo ingemuit, et lacrymis infusus judici dixit: Etiam si ob id perenniter damnari debeam, nec tibi tamen, nec me accusantibus, atque tradentibus veniam dono. Quibus dictis sæco immittitur obstinatus ad veniam, aquis moriturus injectur, mortuus rursus, aquis extractus, secretius sepelitur. Eadem nocte, cum judex obstinatum animum juvenis miraretur, et eum damnatum esse pro tot sceleribus pro rato haberet, subito respiciens, ad lectuli sui latus, eum quem occiderat, ante se positum vehementer expavit, et quamprimum animo resumpto loqui potuit: Damnatus, inquit, ne es, o adolescens, justitia Dei, aut misericordia Domini reservatus ad gratiam? Respondit ille: Quamvis actu acerbissimis poenarum agar procellis, et supra quam lingua effari potest, justis sceleribus meis tormentis fatiger, in gratia tamen mortuus sum, et æternæ quietis sedes expecto. Et judex: Miror, si vera fateris, præsertim cum totus mundus te dignum gehennæ decernat, et maxime ego, amiceque tui, qui te in tanta obstinatione, ira et odio spiritum efflare conspeximus. Cum, inquit adolescens, submersus in aquam palpitarem, et mortis me inciperent angustie commovere, divinæ gratiæ lumine irradiatus, plus cepi dolere me, quod obstinatione, ira, luxuria, cæterisque vitiiis divinam clementiam offendissem, quam quod submersus vite dispendia sustinerem. Unde alto clamore cordis mei inter acerbis mortis angustias, hanc orationem Domino fudi: O pietatis fons indeficiens, et sceleribus mortalium bonitas invincibilis, pone crucem et mortem tuam inter peccata mea, et justitiam tuam. Indulge mihi queso, offensam, quia nunc pro amore tuo, omnibus, qui me offenderunt, libens offensas dimitto. Expande nunc brachia tua, amor æternæ, et peccatricem animam meam in sinum tuæ vastissime pietatis recollige, quæ si in posterum vita daretur, non te amodo tantis, ut hæcenus feci, sceleribus lacerarem. Et inter hæc verba spiritum emittens, pietatis divinæ januas aliquando mihi aperendas agnovi. Audiens hæc judex attonitus stabat, et ad tam ineffabilem pietatem stupefactus aiebat: Tibine Deus veniam dedit? Tibine æternum Regem spondidit? Tibi, inquam, lubrico, tibi improbo, tibi non gratia, sed supplicio digno? Ad juvenis: Ita fecit, inquit. Tunc Judex totus infusus lacrymis:

Nunc, ait, infelix desperatio vale! Siquidem si Deus tam pius est, ad ejus misericordiam penitus pergo, et peccatorum licet me gravissimi faeces premant, qui huic quondam sceleratissimo juveni veniam dedit, mihi quoque penitentiam veniam non negabit. Disparuit interim adolescens submersus, et judex post hæc tribunalibus validissimis, mundanos omnes fastus deposuit, sæculum cum suis deliciis dereliquit, et Carthusiensium ordinem penitentiam æcturus intravit. Ubi cum quadam vice cum alio monacho sermonem misceret, et eum multis lacrymis caneretur, quod secularis judex existens nonnullus insontes homines, favore, prece, vel pretio victus, vita privaverit, in fletus vehementissimos commotus aiebat: O me miserum hominem, quo me veram in illa die tremenda, cum ante Judicem justum judex ipse injustus astabo, qui insontium cruorem sceleratior ipse damnavi! At monachus, ut eum altius suspirantem, atque amarius lacrymantem audiret: Quid tu, inquit, Frater, turbaris? Cessent tunc tuæ querele, me fundere lacrymas sine, Porro tu, ut secularis judex, corpora aliquando moritura peremisti; sed heu! ego indignus pastor animarum, in sæculo existens, malo meo exemplo atque improba vita animas per eva victuras sævus parricida jugulavi. Quo sermone animæquior factus, se divinæ misericordiæ commendavit, et Domino in magna compunctione usque ad mortem servavit. *Ibid.* ex. xxxii.

Ad S. Vincentii Ferrerii, in Francia prædicantis, pedes quidam se advolvit impiissimum multorum temporum homicida, qui divino aspirante lumine penitens, dum post Confessionem a Sancto penitentiam accepisset septennii, petiit, utrum in exilis adeo penitentia virtute salvari posset. Sanctus observavit, unicum dumtaxat *Pater noster* et *Ave Maria* ei in penitentiam injunxit. Vix debito satisfacere penitens, cum esse subito ad Sancti pedes, quasi intensissima contritionis ferro confossus, corruit victima (*Sacrificium Deo spiritus contribulatus, vere utique cor contritum Deus non desepxit.*) atque indilate rectissima ad Paradisum transit gloriam, prout ipsemet nocte sequenti

S. Vincentio apparens revelavit, cum dicto: Tantus potest esse dolor, ut etiam omnem penam Purgatorii tollat. MANSI, *disc.* XXII, n. 4.

Annales Ecclesiastici ex Cæsario de juvene tradunt Parisiensi, qui gravissima admiserat scelera, quæ obstante erubescencia nemini hominum confiteri potuit. Intus torquebatur morsu conscientie, et foris tabescebat in corpore. Quid plura? Tandem miserante Deo, timor ille servilis verecundiam vicit, qui sicut seta filum, charitatem inducere consuevit. Vocato itaque ad S. Victorem Monasterii Priore, sua ei peccata confiteri cepit, tantumque Deus cordi ejus contulit contritionem, ut, quoties confessionem exigeret, toties singulibus intercepit vox deheeret; in oculis lacrymæ, suspiria in pectore, singultus erant in gutture. Quo viso discretus Sacerdos penitentem jubet, ut peccata sibi deferat scripta. Paret hic, dieque sequenti rediit, iterumque tentavit utrum quid lingua exprimere posset, sed mutus substitit, ut pridie, præ nimis singultibus; Confessario itaque chartam assignavit, qui viso criminum horrore atque enormitate, dum propriis diffudit viribus, cum penitentis licentia Abbatem adiit consulturus. Quid deinde (prosequitur historicus) gestum sit, audiant peccatores, et consolentur desperati, et recreentur. Mox enim, ut Abbas chartulam ad legendum aperuit, totam ejus continentiam deletam invenit; impletumque est in eo, quod Dominus per Isaïam dixit: *Delevi ut nubem iniquitates tuas, et quasi nebulam peccata tua.* Vix hoc inaudit penitens, tantumque mentem ejus erexit gaudium, quantus ante depresserat mœror; dimissusque fuit sine ulteriori satisfactione et penitentia, quoniam sacrificium Deo spiritus contribulatus etc. RAYN. *an.* 1499, n. 45.

Vidit aliquando S. Brigitta dæmones triumphare, quod animam peccatis obsitam jamjam sui juris futuram crederent; sed cum B. Virgo minimam contritionem illi impetrasset, magno cum ejulatu aufugientes adversarios conspicat, admirabilem mutationem Deo animæque illi congratulata est. *Vita*, l. IV, c. vii.

Ribadeneira, 5 Aprilis, quemdam Sancto Vincentio singulare cum ardore confessum narrat, cui cum septenne jejuniu pro peccata dedisset Sanctus, ob atrocitatem culpæ cujusdam, dixit penitens: O mi

Pater! credisne me re tam parva salvandum? Animadvertit ardorem hominis, vir Dei, et: Eia fili, inquit, tantummodo triduum, frigida et pane contentus, jejuna. Effusus in peccatorum detestationem et lacrymas penitens, non capiebat quomodo tantillum penæ, culpæ tante elende sufficeret. Quare Vincentius tantam contritionis vehementiam arbitratus: Abi, inquit, et recitata tertium precatiuncula Dominica et Salutatione Angelica, quiesce. Vir ille, inquit auctor, precatiunculam præceptam semel finivit, cum subito ad pedes illius collapsus nimique penitendinis vi suffocatus expiravit, qui postea viro Dei apparuit, et quemadmodum celestis gloria, sine picularis ignis penæ, potius esset, enarravit. RIBADENEIRA, in *Flor. Sanct.* 5 April.

Canonicus quidam in Anglia, et consanguineus Episcopi, quamdam puellam speciosam, Judæi filiam, ad amorem suum inclinavit. Ad hujus amplexum dum aspiraret, et nimis æstuans eam quotidie ad commixtionem sollicitaret, respondit illa: Patri meo multum sum dilecta, qui tantum me custodit, ut neque ego ad te, neque tu ad me venire possis, nisi in nocte sextæ ferie, quæ Pascha vestrum præcedit. Tunc enim Judæi laborare dicuntur quadam infirmitate, qui fluxus sanguinis dicitur, circa quam occupati aliis tunc minus intendere possunt. Juvenis hoc audiens et ob amoris nimietatem Christianæ religionis pene oblitus, et immemor Dominicæ Passionis, eadem nocte ad virginem venit, et usque ad matutinum cum illa dormivit. Judæus vero pater puellæ, ante lucem cum lumine cubiculum intrans, venit ad lectum filiæ, volens videre quomodo jaceret, vel si forte operiri necesse haberet. Videns autem ad latus ejus jam dictam juvenem cubantem, expavit et fremuit, occidere utrumque cogitans. Cognoscens tamen, quod esset cognatus Episcopi, timor illius manum cohibuit, et cum multa iræ exclamavit: Quid facis, homo, male Christiane, ubi est fides tua? Ubi est religio tua? Traditus es justo judicio Dei in manus meas; et si non timerem dominum meum Episcopum, modo occiderem te. Ille timens et veniam postulans, cum maxima confusione, ut dignum fuerat, ejectionis est. Dio igitur eadem, cum Episcopus solemne officium ad nonam esset celebraturus, et juvenis idem utpote hebdomadarius Epistolam esset lecturus, timuit cum tam immunda

conscientia ad sacrum ministerium accede retimuit propter notam vicem suam alteri committere; timuit tam turpe peccatum tam recenter peractum confiteri. Victus proinde erubescencia, sacris vestibus indutus, cum coram Episcopo staret in loco suo, tunc supradictus Judæus, cum multitudine Judæorum stipatus, cum magno strepitu intravit Ecclesiam, Episcopo de cognato volens facere querimoniam. Quem ut juvenis vidit, et bene intelligeret, ad quid veniret, copit timere, pallere, tremere et dicere Deo in corde suo: Domine Deus, libera me in hac hora, et ego tibi promitto, quod de cætero te non offendam; imo de hoc peccato tibi satisfaciam. Creator piissimus, qui odit culpam et diligit justitiam, mox ut hominem contritum vidit, confusionem, quam timuit, in caput Judæorum infidelium convertit. Mirante Episcopo quid quærent Judæi in Ecclesia, maxime tali die, quando Christiani Domini sui repræsentant passionem, innuit, ut starent. Illis vero ejus presentie ingentibus, statim ut ora ad Clerici accusationem aperuerunt, privati sunt suis vocibus, et obmutuerunt. Videns Episcopus ora Judæorum hiantia, et nulla verba ex eis resonantia, putans quod ad hoc venissent, ut divinis mysteriis illuderent, cum indignatione omnes de atrio Ecclesiæ expelli præcipit. Clericus vero divinam in se expertus clementiam, statim expleto officio accessit ad Pontificem. Confessus culpam, suscepit penitentiam. Episcopus Domini misericordiam admirans, et glorificans tantum pro magnitudine miraculi, tamen penitentia eidem cognato persuasit, ut puellam a se defloratam per baptismi gratiam renovatam legitime duceret; malens illum, sicut vir pius et justus, Ecclesiasticis carere beneficiis, quam illum multis expositis periculis in paternis manere delictis. Clericus ergo non ingratus divinis beneficiis satisfacere cupiens Deo pro peccato commisso conversus est, et postea, in ordine nostro, similiter et ejus instinctu puella vitam duxerunt. *Discipul. Prompt. lit. C. ex. XXXV.*

Peccator quidam, qui propriam filiam violenter oppresserat, ad venerabilem virum Petrum de Corboel, Senonensem Archiepiscopum, confessionis gratia venit. Confessus igitur in maxima et mirabili contritione, et lacrymis, quesivit: Si unquam posset, absque ullo dolore vel penæ, a Domino veniam

impetrare. Cui Præsul: Ita, inquit, indubitanter, si tanti mali penitentiam subire volueris. At ille vehementer exclamans: Volo, inquit, etiamsi mille mortes me sustinere volueris. Collacrymatus ergo infelici, imo jam felicissimo peccatori: Et ego, inquit, septenem tantum tibi penitentiam penam impono. Tum ille: Quid est, aut quam penitentiam mihi flagitiosissimo septennem tantum injungis, qui si viverem usque ad finem mundi, tantum facinus penis innumerabilibus diluere non valerem. Cui præsul: Vade, inquit, et tres dies tantum, in pane et aqua, jejuna. Tum amplius ille plorans et contundens se, rogabat ut penitentiam injungeret salutarem. Supra modum ergo admiratus et exhilaratus Antistes, tandem definitive præcepit homini, ut abiret et unum tantum *Pater noster* diceret, seiretque pro certo peccatum sibi esse remissum. Nec mora dirum ille emittens ejulatum, et in terram procedens, expiravit. Nec dubia fides, sicut Deo dignus Episcopus postea prædicavit, quia idem penitens, sine ulla alia Purgatorii penæ, validissima tantum contritione purgatus ad gloriam volaverit. THOM. CANT. lib. II, de *Universa.* c. LI, p. 7.

Senex quidam, Pardus nomine, genere Romanus, dum esset junior mulio fuerat. Die quadam igitur abiit Hierico cum mulis, et cum esset in xenodochio, inventus est illic puer parvulus, quem agente diabolo mulus calcæ percussit et occidit, ignorante hoc Pardo. Afflictus vero multum super hoc Pardus, abiit in Armonem, et effectus est anachoreta, lugens semper, et dicens: Ego feci homicidium, et ut homicida in judicio damnatus sum. Erat autem illic prope torrentem leo, diebusque singulis ibat Abbas Pardus ad cubile leonis stimulas et provocans leonem ut exurgeret et devoraret eum. Leo autem nihil omnino eum ledebat. Videns autem senex, quia nihil prodens proficeret, ait in seipso: Dormiam in via per quam leo pergit ad fluvium, nam cum transibit, ut eat ad bibendum, devorabit me. Cum ergo jaceret, ecce leo post paululum venit, et quasi ratione præditus esset cum omni quiete transilivit senem, neque omnino eum tetigit. Tunc senior certior factus est, quod Deus illi remisisset peccatum et veniens rursus in Monasterium suum vixit magna continentia, edificans omnes vitæ suæ exemplo usque ad diem obitus sui. *Ex Sophr. Spirit.* c. ci.

Cum Beroldus, ex ordine Franciscanorum, inter predicandum Dei verbum acrius in vitium quoddam invecus esset, mulier, quæ eo vitio tenebatur, poenitentiae ac contritionis vi in media concione mortua cecidit. Verum cum omnibus in preces procumbentibus, paulo post revixisset narravit mortis causam, jussamque se ad corpus redire, ut peccatum illud confessione expiaret. HIER. PL. lib. II, de Bon. Stat. Relig.

MOTIVA.

Quia tanto apud supremam Sacrosanctæ Triadis Majestatem in pretio atque valore habetur cor veraciter poenitens, ut vel ad unius actus contritionis comparationem omnes flocci aestimet terræ thesauros; si dederit homo omnem substantiam domus suæ pro dilectione, quasi nihil despiciet eam. Contritio est ferventissimus charitatis et amoris actus. Faciat anima quidquid poterit, et noverit in debitum suorum satisfactionem, instituat et multiplicet jejunia, elemosynas, peregrinationes, extases, animarum conversiones, opera omnia misericordiae etc. quasi nihil despiciet in comparatione vel unius contritionis actus; sicuti minimus gratiæ sanctificantis gradus abunde sufficit ad integram etiam abolendam peccatorum infinitatem, ita, et solus vere contritionis gradus vel unicus sufficit ad eundem præstandum effectum. MANSI, disc. XXII, n. 1.

Quia Deus tam patienter expectat contritionem nostram. Hinc S. Th. VIII: Considera, inquit, quomodo te sustinuit, et expectavit cum multa patientia, quomodo pro offensis multa bona dedit, offensus rogat ut redeas ad illum; et considera tuam duritiam, pertinaciam, ingratitude et pravitate; quam male respondisti tam bono Patri; quomodo contemnis monentem, despicias vocantem; sine timore ac verecundia pro nihilo habes illum offendere, et mille injurias facere. S. THOM. VILIAN. in Dom. Pass.

Quia in morbo corporali et periculoso tutius et securius remedium querimus, cur efficacior emediam morbo animæ nostræ non providemus? S. THOM. VILIAN. in Dom. III, Quadr.

MEDIA.

Gratia divina sedulo implorata; nam con-

tritio est specialissimum Dei donum, nostras excedens vires; celesti itaque nos Samaritano jugiter supplicemus oportet, certi, quod bona, imo optima alligatura, quæ fracta anima nostræ ossa connectat, et soliditate reparata, in pristinas vires reformet. S. AMB. ar. 21, in Ps. CXVIII.

Peccati magnitudo demonstrata; nam ut S. Gregorius ait, compunctionis gratia menti non infunditur, nisi prius ipsæ peccata magnitudo demonstratur. S. GREG. HOM. V, in II Reg. Hanc autem magnitudinem perquam apte Petrus Pennequin duobus emblematis ostendit. Demus, inquit, regem aliquem optimum munificentissimum et amantissimum alicui ex aulicis in dilectionis suæ argumentum gemmam donasse ingentis preli, ea conditione, ut illam diligenter servaret, nec negligentia, aut incuria, perderet, multo minus villi pretio distraheret; hic nihilominus vino capet regiæ voluntatis aut oblitus, aut contemptor gemmam illam cum re vilissima commutat, et alieni juris facit. Quomodo regem id ferre existimas, et quo animo alicui esse, dum ejus impudentiæ plenum facinus ad aures Regis pervenisse intelligit, ejusque se offensionem incurrisse, et jam se ab illo proscriptum, et ab aula ejectum, et supplicis obnoxium agnosci? Quantus inde dolor, quanta poenitudo hominem incessit? Quid non agit et molitur, ut gemmam reciperet, et cum rege amicitiam resarciat! Et iterum: Filius aliquis temulentus, dum noctu fuste armatus plateas obambulat, et obvios quosque male mulctat, forte Patrem suum foris cenatum amico domum redeuntem incognitum pessime excipit, et verberibus onerat, vulneribusque deformem ac semiluxatum ibi relinquit; postredie mane ubi vena deoxti intelligit, quanto furore in Patrem, a quo amabatur, sit delachatus, quis tum illi animi sensus? Quæ perturbatio, ubi injuriæ magnitudinem, parentis dolorem, suam effrenem impudentiam propius aspicit? Tum vix sui compos, et seipsum non ferens, Patrem in lectulo ex membrorum contusione jacentem adit, et pudore simul ac dolore oppressus ad ejus pedes prostratus, verbis, quibus potest, seipsum accusat, culpam exaggerat, et fustem quo facinus admisit, Patri representans, rogat cum lacrymis, ut cum illo penas criminis a se repetat, et tantam injuriam, quibus volet modis, ulciscatur; modo veniam donet, et in gratiam recipiat, cætera omnia se flocci facere.

ASCETICA.

In primis nosse debet, in quo proprie contritio consistat, id quod S. Thom. Vill. apte ostendit dicens: Vera contritio ex amore debet procedere, non ex timore aut amore sui. Quo et sine Sanctus hunc D. Augustini citat textum: Oportet poenitentem non solum Deum timere Judicem, sed et Justum diligere, et hoc valde advertere debet peccator; nam Deus magis respicit, de quo doles, quam quantum doles; et plus curandum est, ut dolor sit perfectus, quam ut sit intensus. Ad ejus probationem exemplum adduci damnantur, qui de suis quidem dolent peccatis, juxta illud Sapientiae: « Poenitentiam agentes, et præ angustia spiritus gementes, sed pro tormento, non pro peccato. » Solus dolor ille Contritio est, qui est propter Deum; unde Attritio et Contritio non tantum differunt, quod Contritio est intensus dolor et Attritio est dolor remissus; sed magis, quia Contritio est dolor perfectus propter Deum, et Attritio est dolor imperfectus, mixtus cum aliis respectibus. Qui id ipsum clarius explicat sequentibus verbis: Sit maximus (contritionis actus) appetitive scilicet, non intensive, ut plus dolens de peccato, quam de quodlibet infortunio; non intensive, quia sensibilia mala magis movent nos, sed appetitive, et in aestimatione, quia, si daretur optio plus eligeres pati quodcumque infortunium, et mortem filiorum, et tuam, imo et infernum quam eligere peccatum.

Nosse debet, unde oriatur Contritio; id quod Pennequin sic ostendit: Contritio est Amoris sancti soboles; ut enim amor omne bonum amato vult, ita ab illo omne malum propulsare nititur, et cum illud accidit, dolet, si id sua culpa evenierit, merore doloreque conteritur, atque conficitur, et remedium adferre, ac restaurare damnum et cum amico redire in gratiam omni contentione enititur. Ita fit, ut anima per peccatum Dei Majestatem violatam, bonitatem contemptui habitam, sanctitatem turpiter fœdatam bene apprehendat, et hæc omnia Deo ipso spectante, prohibente, et facti punitionem, inimicitiamque minitante. P. PETRUS PENNEQ. p. 3. Is. q. c. XVI. n. 1.

Nosse debet, unde oriatur difficultas vera Contritionis ostendende; id quod S. Bernardus clare ostendit, dum ait: Magna atque

difficilis res est, habere contritionem; licet enim in voluntatis libertate, et rationis electione contritio consistat; tamen ex altera parte difficillimum est habere veracem contritionem. S. BERN. SER. t. I, s. XII, a. 2, c. 1. Nam, secundum S. Bonaventuram, in 4. dist. 16. art. 2: Dolor, in quantum est displicentia rationis, in vera contritione mensuratur secundum qualitatem charitatis. Ad hoc, quod habeat charitatem, necesse est, quod super omnia diligat Deum, etiam supra seipsum. Hoc autem fit, cum pro nullo commodo, vel incommodo Deum offendere velit, et hoc intelligendum est de displicentia rationis; unde tantum debet peccatum displicere rationi, quod nullo commodo vel incommodo velit consensisse in ipsum.

MISCELLANEA.

QUALITAS. — *Manus meæ stillaverunt myrrham*, inquit sacra in canticis Sponsa, et *digiti mei pleni myrrha probatissima*. Quæ conventio amaræ myrrhæ ad sponsaliorum delicatam? Respondet Lyranus: Dilectam Sponsam significare velle, se rigoribus poenitentiae totaliter applicuisse; id est, applicavi me ad opera poenitentiae, quæ designantur per amaritudinem myrrhæ. Mysterium, quod ego in præsentem indago, in eo latet, cur myrrha appelletur perfectissima? Pro cuius notitia sciendum, illam esse myrrham perfectiorem, quæ ultroneus egreditur ex arbore, absque incisione; sicuti et contra illa est imperfectior, quam cum ferro et violentia ex arbore educere oportet. Ecce nobis differentia inter Attritionem et Contritionem, illa non ex amore, sed ex timore oritur; hæc autem et contra, utpote immediatus charitatis divinique amoris affectus; ideoque Poeta cecinit:

Oderunt peccare boni, virtutis amore;
Oderunt peccare mali, formidine pœnæ.
MANSI, disc. XIII, n. 8.

ÆQUITAS. — Sicut in naturalibus aliquid conteri dicitur, quando totaliter in minimas partes reducitur; ita cor hominis conteri dicitur, quando affectus peccati secundum omnem sui partem in eo totaliter confringitur, et perfecte a peccato resilit. Moxque in capitulo sequenti subjungit: Duo conteri debent, cor et culpa; conteri debet cor, quod, ad litteram, in vera contritione totum

teritur præ nimia angustia, et dolore, et indignatione, quam contra peccata sua concepit. Juxta illud Joëlis consilium: « Scindite corda vestra; » conteri debent culpæ; hoc perfecte fit, cum peccata totaliter abjiciuntur a corde; unde Psalmus: « Effundite coram illo corda vestra. »

Erat Principi Tirolensi cum finitimis bellum, dumque jam collecto exercitu in illos movet, parens adhuc vegetus comitem se dare vult, et renitente licet filio, impetrat. Dum ferveret prælium, et miscerentur arma, filius separatur a patre, et pulvere ac fumo confundentibus omnia, et amicorum inimicorumque notitiam eripientibus, parentem ignotum hasta transverberat, ejusque frustum relinquit in pectore. Finito prælio victor filius patrem requiri jubet; is inter mortuos jacens reperitur. Quod cum audisset filius, ad cadaver deduci voluit, eumque illud fixus et immobilis intueatur, et haste frustum examinat, patrem a se preceptum agnoscit, et doloris magnitudine obrigescens, hastæ semifractæ innixus, moritur, quod Oeniponti status ex ære fusis expressum etiamnum visitur. Amabat scilicet et reverebatur impensissimè parentem suum, unde amoris dolor succedens attonitum, deque injuriæ magnitudine penitentem oppressit. PENNEQ., p. 3. c. XVI, n. 5.

UTILITAS. — Inter alias Ægypto infictas pœnas et flagella, fuit et locustarum, dicente textu sacro: « Flare fecit ventum ab Occidente vehementissimum, et arreptam locustam projecit in mare rubrum, non remansit ne una quidem in omnibus finibus Ægypti. » Diversa hoc in textu ad intentum nostrum recluduntur mysteria. Ventus, qui locustas abstulit, ab Occidente spiravit, suam in mari bestiolæ offenderunt sepulcrum nulla superest, ecce vobis delineatos Contritionis effectus. Culpa illi assimilatur animali, sicut enim hoc nascitur ex terra, ita et illa ex carnis nostræ humo derivatur. Manifesta sunt opera carnis, quæ sunt immunditia, fornicatio, etc. Ex superabundanti calore nascitur locusta (concupiscentia parit peccatum), bestiola hæc totum camporum destruit virorem, culpa quoque omnia tollit honorum operum merita. Sed quod remedium hujusmodi poterit extirpare locustas? Flatus venti ab Occidente. Non modo vitæ nostræ consideremus terminum, nullo non momento nobis imminentem, sed, et finem creationis nostræ, inque veritatis hujus agni-

tionæ, internæ compunctionis et divini amoris actus excitemus. Ita namque omnia peccata nostra in rubrum demergentur Sanguinis Christi mare, vel in dolorosa Contritionis pelagus: *Velut mare contritio tua;* omnia penitus suffocabuntur delicta, projiciet in profundum maris omnia peccata nostra. Ecce vobis eximie hujus virtutis effectum. MANSI, *disc. XXII. n. 5.*

Accommoda proposito deservit illa Apostoli sententia: Quæ secundum Deum tristitia est, penitentiam in salutem stabilem operatur. sæculi autem tristitia mortem operatur. Mortuum plangis patrem tuum, neque eum ad vitam revocas; honorum te affligit jactura, nec recuperas; injuria tibi illata te turbat, non tamen eam excutis; ast qui gravis contra Deum offensæ, qui peccati mortalis reus, in corde suo vere excitat Contritionis actus, omnem abolem non modo reatum, sed et memoriam culpæ: Omnium iniquitatum ejus, quas operatus est, non recordabor. Audite Sanctum Chrysostomum: Peccavit quis? Tristatus est? Peccatum doluit? Dissolvit debitum. Similitudinem capite in verme, qui lignum, ex quo nascitur, consumit. Ita nimirum et dolor, ex peccato ortus, ipsum in cineres redigit et annihilat, S. CHRYS. hom. v, *ad Populum.*

Statua Nabuchodonosori ostensa habebat caput ex auro optimo, pectus autem et brachia de argento, ventrem et femora ex ære, tibias autem ferreas, pedum quedam pars erat ferrea, quedam autem fictilis; motu autem proprio descendens e monte parvum aliquid saxum, quod in debiliores immensi hujus colossi partes impingens, ipsum minutissima in frusta dissipavit. Abscisus est lapis de monte sine manibus, et percussit statuam in pedibus ejus ferreis et fictilibus, et comminuit eos; tunc contrita sunt pariter, ferrum, testa, æs, argentum, et aurum, et redacta quasi in favillam æstivæ aræ, quæ rapta sunt vento, nullusque locus inventus est eis. Ecce vobis spirituales historie illius sensum nostro accommodo proposito. Peccator in corde suo erexit idolum Babylonie, illud adorans, illi obsequia præstans. In auro divitiis, in argento honoribus, in ære voluptatibus, in ferro cultum et venerationem præstat odiis, rancoribus, vindictis; exile saxum, unica inspiratio cœlestis, unicuique prædicatoris verbum ad penitentiam cor inducit, infirmiores percussit Babylonice status partes, ipsum consideratione fragili-

CRUX.

QUOAD ESSENTIAM.

DEFINITIO. — Prout hic accipitur, est afflictio seu tribulatio propter Christum tolerata. Uti clare indicavit S. Maximus dicens: Crux non solum dicitur, quæ tempore passionis ligni afflictione conficitur, sed quæ totius vitæ curriculo enuctarum disciplinarum virtutibus coaptatur, ut non solum intelligatur Crux ligni patibulum, sed pia vitæ virtutisque positum. Unde omnis Christiani vita, qui secundum Evangelium vixerit, Crux est atque Martyrium. S. MAX. in *ser. de Matth.*

DIVISTO. — Dividitur præcipue in *corporalem et spirituales*; illa est, quæ corpus affligitur; hæc, quæ spiritus cruciatur: utramque vero subdividi potest in eam, quæ in *abstinentia* et *sustinendo* suscipitur.

ACTUS. — Primus est *magni astimare*; uti Moyses fecit, majores divitiis aestimans thesaurum Ægyptiorum, improprium Christi. HEB. XI, 26.

Secundus, *ardenter considerare*; uti S. Theresia desideravit, assiduo in ore habens: Aut pati, aut mori. SURIUS, in *Vita.*

Tertius, *prompte acceptare*, ad exemplum S. Lupi, Attilam hostem his verbis excipientis Salve, flagellum Dei! Aut S. Andree sic Crucem eminus conspectam salutantis: Salve, Crux pretiosa, suscipe Discipulum ejus, qui peccidit in te Magister meus Christus. Et iterum: O bona Crux, diu desiderata, et jam concupiscenti animo præparata! Securus et gaudens venio ad te; ita et tu exultans suscipias me Discipulum ejus, qui peccidit in te.

Quartus est *patienter sufferre*; quemadmodum S. Job docuit, in omnibus calamitatibus, non peccans labiis suis. JOB. I.

Quintus est, *gaudere in tribulationibus*, uti SS. Apostoli ibant gaudentes a conspectu Concilii, quoniam digni habitus sunt pro nomine Jesu contumeliam pati. ACT. V, 4.

Sextus est, *gloriarì ob Crucem*; uti S. Paulus fecit dicens: Absit mihi gloriari, nisi in Cruce Domini mei Jesu Christi. GAL. VI, 14.

EX S. SCRIPTURA.

QUALITAS. — In omnibus exhibeamus